

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

«Допущено до захисту»

В.о. завідувача кафедри

_____ Руслан Пильнік

«__» _____ 2023 р.

Реєстраційний № _____

«__» _____ 2023 р.

ПРИЙОМИ СТИЛІЗАЦІЇ В ЖИВОПИСНОМУ НАТЮРМОРТІ

Кваліфікаційна робота
студента групи ОМ-19
ступінь вищої освіти бакалавр
спеціальності 014.12 Середня освіта
(Образотворче мистецтво)

Луцько Микити Геннадійовича

Керівник: к.,пед., н., доцент

Красюк І. О.

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ кількість балів _____

Голова ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Микита Геннадійович Луцько, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавав і не одержував недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. СТИЛІЗАЦІЯ В ЖИВОПИСНОМУ НАТЮРМОРТІ: ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ	7
1.1. Історія розвитку живописного натюрморту та його стилізації у європейському мистецтві	7
1.2. Становлення натюрмортного жанру в Україні та стилістичні ознаки українських натюрмортів.....	11
1.3. Концептуальні підходи до стилізації в живописних творах	15
Висновки до розділу 1	18
РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ СТИЛІЗОВАНОГО ЖИВОПИСНОГО НАТЮРМОРТУ: ПРИНЦИПИ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОНАННЯ	19
2.1. Принципи добору стилістичних прийомів відповідно до концепції живописного натюрморту.....	19
2.2. Технологічна послідовність виконання живописного стилізованого натюрморту «Весна на Мистецькій».....	24
Висновки до розділу 2.....	29
ВИСНОВКИ	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	32
ДОДАТКИ	36
Додаток А	36
Додаток Б	46

ВСТУП

Актуальність дослідження. Живописний натюрморт є одним із основних жанрів образотворчого мистецтва, що має багату історію розвитку та варіацій у різних епохах та культурах. Один із окремих елементів живописного натюрморту – це стилізація предметів, яка має на меті відображення їхньої форми та вираження емоційної палітри автора.

Багато століть митці використовували різноманітні прийоми стилізації в живописному натюрморті, щоб створити свої неповторні твори. Зараз ця тема залишається актуальною для вивчення, що дозволяє поглибити розуміння техніки та стилю в мистецтві, розкрити способи створення образів та дослідити творчі можливості митців.

Тема кваліфікаційної роботи досліджувалася багатьма відомими митцями та мистецтвознавцями. Серед них можна виділити всесвітніх майстрів декоративного живопису Вінсента Ван Гога, Густава Клімта, Едуарда Мане, Клода Моне, Поля Сезанна, та інших. В живописних творах майстри використовували різноманітні стилізаційні прийоми, щоб надати роботам унікальний характер та особистість. Дослідження цієї теми також проводилися багатьма відомими мистецтвознавцями, такими як О. Михайлов, Н. Назаренко, В. Полякова, Н. Рибаківа та інші. В наукових працях вони висвітлюють важливість стилізації в живописному натюрморті та описують різноманітні прийоми, які вибирають художники.

Дослідження цього питання має велике значення для навчання в ЗЗСО, це дозволяє розвивати творчі здібності, естетичний смак здобувачів освіти, додатково формувати культуру мистецтва та дозволяє збільшити інтерес до живопису та інших видів мистецтва.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження особливостей використання різних прийомів стилізації в живописному натюрморті, виявлення їх взаємозв'язку з художнім стилем, епохою, культурним контекстом та іншими факторами. Також метою є аналіз технік і творчого

досвіду відомих художників, що застосовували прийоми стилізації в своїй творчості, та розкриття можливостей їх використання в сучасному живописі.

Відповідно до **мети** сформульовано такі **завдання** дослідження:

- зібрати та проаналізувати історичні матеріали про еволюцію живописного натюрморту та його стилізацію в мистецтві;
- дослідити та проаналізувати різні концептуальні підходи до стилізації в живописних творах, включаючи теорії та практики відомих художників;
- вивчити та проаналізувати принципи добору стилістичних прийомів відповідно до концепції живописного натюрморту, зокрема вибір форми, композиції та кольорових рішень;
- дослідити та описати технологічну послідовність виконання живописного стилізованого натюрморту, включаючи підготовчі етапи, вибір матеріалів та інструментів, етапи виконання та закінчення твору.

Об'єктом дослідження є живописний натюрморт, який є одним з жанрів образотворчого мистецтва.

Предметом дослідження є прийоми стилізації в живописному натюрморті, їхні принципи та технологічна послідовність виконання.

У кваліфікаційній роботі використовувалися такі теоретико-методологічні підходи та **методи**:

- логіко-послідовний метод викладу інформації, зі збереженням її хронологічної послідовності та причинно-наслідкових зв'язків;
- проблемно-пошуковий метод, орієнтований на постановку та розв'язання актуальних питань дослідження;
- метод систематизації, який полягає в аналітичному підході до вибору літератури, інтернет-джерел, історичних фактів і процесів;
- аналіз та обґрунтування теоретичних положень із питань дослідження;
- метод порівняльного художнього аналізу творів мистецтва, який спрямований на їх стилістичне розмежування;

- мистецтвознавчий опис творів, задля висвітлення різної інтерпретації символіки у вітчизняному пейзажному живописі;

- практичні пошуки необхідного матеріалу та подальше створення творчої роботи в олійному живописі.

Практичні результати: основні положення роботи можуть бути корисними у практичній діяльності вчителів мистецтв. Її можуть використовувати здобувачі у роботі над творчим натюрмортом.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до них, загального висновку, списку використаної літератури, додатків і має обсяг 51 друковану сторінку.

РОЗДІЛ 1. СТИЛІЗАЦІЯ В ЖИВОПИСНОМУ НАТЮРМОРТІ: ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ

1.1. Історія розвитку живописного натюрморту та його стилізації у європейському мистецтві

Натюрморт – це жанр образотворчого мистецтва, який зображує неживі предмети, зазвичай у побутовому середовищі або на тлі природи. Цей жанр мистецтва зародився в Стародавньому Єгипті, де на стінах пірамід ставили натюрморти з їжею, напоями та зброєю для забезпечення мертвого фараона у загробному житті [6].

У середньовіччі натюрморти зустрічалися у мозаїках та гравюрах, якими оздоблювали церкви та палаци. Також натюрморти використовувались як декоративний елемент, наприклад, у рукописних книгах, але не мали самостійного значення. У Ренесансі з'явилась потреба в зображенні різних предметів для створення ефекту реалізму та показування знань і багатства власників мистецьких творів. У той час натюрморт зображувався як додатковий елемент на картині, зазвичай на столі [23].

Проте живописний натюрморт як самостійний жанр з'явився в Нідерландах у XVI столітті. В ті часи натюрморт виконувався в основному для гарнітури та реклами продуктів. Пізніше, в XVII столітті, натюрморт став популярним жанром у всій Європі, а художники використовували його як засіб виразності та відображення світобачення [39].

У Нідерландах живописний натюрморт розвивався у напрямку реалізму та натуралізму, а його головними майстрами були Ян Брейгель старший (Рис.А.1.1), Пітер Клас (Рис.А.1.2) і Вілем Хеда (Рис.А.1.3), який створював натюрморти з головним акцентом на багатстві і розкоші. Ці натюрморти відрізнялися використанням складних композицій, детально пророблених декоративних елементів та багатого візерунку.

Стилізація в натюрморті почала набувати популярності в XVII столітті, коли художники стали використовувати живопис для створення ілюзії краси

та перфекції, яка відображалася в детальній розробці форм, текстур та кольорів. У натюрморті стилізація означає надання предметам або образам художньої форми, яка відрізняється від їхнього реалістичного відображення.

Одним з перших художників, який використовував стилізацію в натюрморті, був Гуго ван дер Гос (Рис.А.1.4), нідерландський майстер XV століття. Він створював композиції з різноманітних фруктів, квітів та посуду, але при цьому дотримувався досить реалістичного стилю. Його твори відрізнялися чіткими контурами та деталізацією кожного елементу композиції [17].

Жанр «vanitas» зародився в Нідерландах в XVII столітті, але його коріння можна прослідкувати до раннього Християнства. У живописі, «vanitas» часто зображували головні символи відчуття марності, такі як черепи, пожежні факели, пусті склянки та кубки, а також предмети, що символізують тимчасовість та непостійність життя, такі як годинники, піски та вінки. Ці зображення мали нагадувати глядачам про те, що життя коротке і що маються на увазі більш важливі речі, ніж земні блага та перемоги (Рис.А.1.5).

У XVIII столітті натюрморт став популярним жанром в багатьох країнах Європи, зокрема в Нідерландах, Франції, Іспанії та Англії. На цей час з'явилися нові техніки та підходи до створення натюрмортів [5].

У Нідерландах, де натюрморт вже довгий час мав свої корені, на початку XVIII ст. розвивався жанр «banketje» – невеликий натюрморт, на якому зображені страви та посуд, які можуть бути на столі. Також у цей час натюрморти стали більш деталізовані, з більш реалістичними фактурами та багатими палітрами (Рис.А.1.6).

У Франції у XVIII столітті натюрморт став частіше використовуватися у живописі пейзажів та портретів, ставши частішим елементом композиції. Зокрема, працювали над натюрмортом французькі художники Жан-Батист-Сімеон Шарден та Александр-Франсуа Деспорт [48].

У XVIII столітті стилізація натюрморту стала більш помітною. Наприклад, французький художник Жан-Батист-Сімеон Шарден створював натюрморти з предметів, які він знаходив у своїй кімнаті, змінюючи їх положення та додавши до них інші елементи. Він ставив перед собою завдання зображувати не стільки реальний світ, скільки світ своєї фантазії та уявлення. Його твори характеризувалися витонченістю та легкістю виконання, а також використанням світла та тіні для створення ефекту глибини. Він використовував стилізацію, але зберігав природню повсякденність своїх об'єктів. Шарден створив безліч натюрмортів з об'єктами побуту, такими як посуд, продукти харчування, квіти, інструменти і т.д. (Рис.А.1.7) [30].

У Іспанії відомий художник Франсиско де Гойя також створював натюрморти. Він зображував натюрморти зі скелетами риб, головами бичків та птахів, створюючи натхненням з місцевої культури та фольклору. Він прославився експериментами з формою і колоритом (Рис.А.1.8).

У XIX столітті натюрморт знову став популярним напрямом живопису, і художники почали поєднувати реалізм із стилізацією. Це було пов'язано з тим, що розвиток техніки дозволив створювати більш деталізовані і точні картини. У цей період значний вплив на живописний натюрморт мали імпресіоністи, які намагалися передати своє враження від баченого, граючись з кольорами та світлом. Найвідомішими представниками цього періоду є французький художник Поль Сезанн (Рис.А.1.9), який відомий своїми відчутними фарбами та складними композиціями, та голландець Вінсент ван Гог, який використовував натюрморт для вираження своїх емоцій та страждань (Рис.А.1.10). Іншими відомими майстрами цього періоду є Едуард Мане (Рис.А.1.11) та багато інших [38].

У США одним з перших художників, який звернувся до живописного натюрморту, був Джон Ф. Пето. Він створював натюрморти зі старими книгами, паперовими предметами, скляними пляшками і т.д. Він використовував стилі імпресіонізму та постімпресіонізму, щоб створити свої

унікальні роботи. Її техніка побудована на використанні тонких шарів фарб, щоб створити ефект старих та зношених предметів (Рис.А.1.12). Іншими відомими американськими художниками, які створювали натюрморти, були Вільям Гарнетт (Рис.А.1.13) та Чарльз Ширмер. Вони також використовували техніки імпресіонізму та постімпресіонізму, а також реалізму та гіперреалізму, щоб передати свої реалістичні натюрморти з детально прорисованими деталями [5].

У ХХ столітті живописний натюрморт продовжує свій розвиток та еволюцію. З'являються нові технології та матеріали, які використовуються в мистецтві. Також починається експериментування з формами та композицією. Художники все більше відходили від традиційних тем та мотивів та використовували натюрморт для вираження своїх ідей та концепцій. У цей час натюрморт став складовою частиною багатьох художніх напрямків, включаючи кубізм, сюрреалізм та поп-арт. Наприклад, Пабло Пікассо (Рис.А.1.14) зробив багато експериментів з формами та кольорами в своїх натюрмортах, що дало поштовх до появи кубізму [12].

Нині живописний натюрморт залишається популярним жанром у мистецтві. Художники продовжують досліджувати можливості натюрморту, використовуючи його як засіб для вираження своїх ідей та емоцій. Від натурних зображень до абстрактних композицій, живописний натюрморт продовжує захоплювати увагу та залишатися важливим напрямком у мистецтві. У сучасному мистецтві існує багато талановитих натюрмористів, серед яких можна виділити таких художників: Клаудіо Браво («Червона Мар'яна» (Рис.А.1.15), «Лілія фарбована» (Рис.А.1.16)), Нжідека Акунілі Кросбі («Як ми бачимо вас» (Рис.А.1.17), «Твен зустрінеться» (Рис.А.1.18)), Мері Федден («Ліловий натюрморт» (Рис.А.1.19), «Перо і два камені» (Рис.А.1.20)) [18].

1.2. Становлення натюрмортного жанру в Україні та стилістичні ознаки українських натюрмортів

Натюрмортний жанр в українському мистецтві став займати значне місце з початку XIX століття, проте був особливо популярним у XIX-XX століттях. Український стилізований натюрморт має свої особливості, які відрізняють його від західноєвропейських шкіл [14]. Так, українські натюрморти характеризуються багатством кольору та використанням стилізації. Майстри часто використовували традиційні українські мотиви та орнаменти, а також відображали звичайне побутове життя. Типовими об'єктами українського натюрмарту є хліб, яйця, мед, фрукти, горіхи, квіти, глиняні посудини, вишиванки тощо. До прикладу можна навести роботи Є. Волошинова «Яблука та кавуни» (Рис.А.1.21), «Цибуля» (Рис.А.1.22), П. Левченка «Святковий стіл» (Рис.А.1.23), П. Волокідіна «Квіти в синій вазі» (Рис.А.1.24) [2, 44].

Українські художники XIX століття були більше спрямовані на репрезентацію історичних подій, зображення природи, пейзажів, портретів тощо. Історія стилізації в Україні починається з кінця XIX століття. Тоді живописець Михайло Бойчук повернувся до України зі Швейцарії, де він вивчав сучасне мистецтво та заснував свою школу стилізації. Бойчук розвивав ідею національної стилізації, яка б відображала елементи української культури та етніки («Українка» (Рис.А.1.25)) [3].

У 1920-х роках Михайло Бойчук заснував свою художню майстерню у Львові, де навчав своїх учнів стилізації в графіці та живописі, а також в натюрморті. Він використовував яскраві кольори, контрасти та масштабні форми, щоб відображати національну спадщину України. До відомих бойчукістів, які працювали над натюрмортом належали зокрема Іван Падалка («Ріка часу» (Рис.А.1.26)) та Віра Бура-Мацапура («Натюрморт з глечиком» (не збереглась)) [28].

У 20-30 роках XX століття в Україні розвивалася нова художня течія - авангардизм. Серед авангардистів були такі відомі художники, як Олександр

Богомазов, Василь Єрмилов, Марія Примаченко, та інші. Особливості авангардистського натюрморту полягали в тому, що художники відмовлялися від реалістичного зображення предметів і відображали їх у вигляді геометричних форм.

Василь Єрмилов створював натюрморти з використанням різних матеріалів, таких як дерево, скло, метал, з яких виготовляв різноманітні геометричні форми («Гітара» (Рис.А.1.27)). Марія Примаченко створювала натюрморти із зображенням тварин та птахів у своєму авторському самобутньому стилі, що значно відрізнявся від класичного реалізму («Жовтневі квіти» (Рис.А.1.28), «Скатерть» (Рис.А.1.29), «Українська діжа в кожному хату забіга» (Рис.А.1.30)) [34].

Один з найвідоміших представників українського стилізованого натюрморту – Микола Глущенко. Він створював яскраві та експресивні композиції з квітів, фруктів, народних речей та предметів побуту [22]. В його творах видно вплив народної творчості та української традиції («Натюрморт з глухарем» (Рис.А.1.31), «Натюрморт з жовтими квітами» (Рис.А.1.32)) [11].

Давид Бурлюк був одним із засновників групи художників «Бубновий валет». У своїй творчості він об'єднував елементи кубізму та футуризму з українською традиційною мистецтвом. У своїх натюрмортах Бурлюк використовував яскраві кольори та геометричні форми, а також символіку українського народного мистецтва («Американський натюрморт на пляжі» (Рис.А.1.33), «Футуристичний натюрморт з кактусом» (Рис.А.1.34), «Квіти на вікні» (Рис.А.1.35)) [25].

Адальберт Ерделі був засновником творчої групи «Соціалістичне мистецтво» та відомий своїми стилізованими натюрмортами, в яких він поєднував елементи українського традиційного мистецтва з сучасними модерністськими техніками («Натюрморт з годинником» (Рис.А.1.36), «Натюрморт з лимонами» (Рис.А.1.37)).

Олександр Богомазов є видатним представником українського стилізованого натюрморту ХХ століття. Він відомий як художник-новатор і

теоретик нового мистецтва. У своїй своїй «Живописі та Елементи» він досліджував взаємозв'язки між об'єктом, художником, картиною та глядачем у художньому творі. Богомазов віддавав велику увагу взаємодії структурних елементів зображення, таких як точки, лінії, геометричні фігури, кольори та ритми, та їх вплив на сприйняття глядача. Він вважав мистецтво незримим ритмом, а себе – чутливим резонатором цього ритму [21].

Окрім творчості Богомазов також присвятив час викладацької діяльності і заснував художню школу в Києві, де впроваджував передові європейські тенденції в навчальний процес. Його роботи характеризуються яскравими кольорами, різноманітними формами та динамікою. Наприклад, «Натюрморт з фруктами та овочами» (Рис.А.1.38), «Натюрморт з квітами» (Рис.А.1.39), «Іграшки» та інші його твори виражають його художню естетику та новаторський підхід до мистецтва [4].

Таким чином, стилізація в натюрморті стала одним із способів вираження художньої ідеї та виразності в образотворчому мистецтві. Розвиток різноманітних художніх течій та індивідуальних стилів сприяв тому, що стилізація стала поширеною в живописному натюрморті [33].

Однак, слід зазначити, що багато творів українських митців ХХ століття були знищені чи загублені внаслідок різних історичних обставин, зокрема через дії радянської влади. У період сталінських репресій було знищено велику кількість творів, зокрема натюрмортів, які були засуджені як «буржуазна форма мистецтва». Часто твори виносилися на вулицю та піддалися публічному спалюванню, або просто зберігалися у поганому стані [10].

Таким чином, багато творів українських митців, в тому числі і натюрмортів, втрачені назавжди. Це справляє значний вплив на наше сприйняття та розуміння української мистецької спадщини того періоду.

Сьогодні живописний натюрморт залишається популярним видом мистецтва. Художники продовжують експериментувати з формами, кольорами, матеріалами та технологіями виконання. Живописний натюрморт

є не тільки мистецьким виразом, але і джерелом вивчення історії культури та мистецтва, а також допомагає людям бачити красу та гармонію у повсякденних речах.

Українські сучасні художники продовжують використовувати стилізований натюрморт як один із піджанрів образотворчого мистецтва. Одним з сучасних українських митців, який працює в натюрмортному жанрі та володіє авторською неповторною стилізацією, є молодий харківський художник, Денис Саражин. Він часто створює натюрморти в пейзажі, підсилюючи їх природнім освітленням сонця, що сідає за горизонт і дарує останній промінь світла, або південного пекучого сонця, яке заливає все навколо («Кукурудза» (Рис.А.1.40), «Сонце заходить» (Рис.А.1.41), «Соняшники» (Рис.А.1.42), «Весною» (Рис.А.1.43)) [1].

Сучасна Харківська школа декоративного живопису стає справжнім центром образотворчого мистецтва. Яскравою візитівкою є натюрморти Вікторії Калайчі («Натюрморт» (Рис.А.1.44), «Натюрморт з гарбузами» (Рис.А.1.45), «Яблука» (Рис.А.1.46), «Посуд» (Рис.А.1.47)) та Артема Рогового, роботи якого вражають сучасним баченням звичних речей («Радянська Україна» (Рис.А.1.48), «Бабусин самогон» (Рис.А.1.49), «В коморі» (Рис.А.1.50), «Степовий» (Рис.А.1.51)) [28].

Київські художники-натюрмористи утворюють справжній осередок авангардного образотворчого мистецтва. В наш час повертаються різні напрямки та стилі новітнього в мистецтві дослідженого жанру, в якому зображення складалося зі сполучень найпростіших геометричних фігур, грою кольорів, фактур, технічних засобів тощо. Значний вплив на творчість молодих художників справили культура і побут української нації та в першу чергу соціальний та політичний стан держави. Створюючи сучасні твори мистецтва в жанрі натюрморту просліджується поєднання образотворчих стилів, прийомів, мов та засобів у вирішення художнього образу – натюрморт-образ крізь призму умовності та декоративної стилізації (Рис.А.1.52) [1].

Хоча цей жанр має свої сюжетні обмеження та специфіку, іноді твори натюрмортного живопису можна знайти в портфоліо художників, на стінах національних картинних галерей, в музеях та приватних колекціях як в Україні так і за її межами. Саме зараз символізм в натюрмортах-образах українських майстрів отримують належну увагу від експертів в галузі образотворчого мистецтва, вони креативні, сучасні жанрові новели в яких митець засобами декоративного живопису створює власну історію сьогодення.

1.3. Концептуальні підходи до стилізації в живописних творах

Концептуальна стилізація в живописі – це такий підхід до створення мистецького твору, коли митець не прагне зобразити предмет або явище точно так, як воно є в реальності, а намагається відобразити своє бачення цього предмета чи явища. Концептуальні підходи до стилізації в живописних творах можуть бути різними і залежать від художника та його мистецького світогляду. Проте, деякі загальні підходи можна виділити [42].

Одним з найбільш поширених підходів є стилізація на основі елементів національного мистецтва. У цьому випадку, художник використовує елементи стилізації, що властиві національному мистецтву своєї країни. Наприклад, український художник може стилізувати натюрморт українським народним орнаментом, що дає змогу створити особливу атмосферу та відчуття національної ідентичності. Одним з представників цього підходу може бути український художник Микола Грох (Рис.А.1.53), який створює натюрморти з використанням українського орнаменту та мотивів народної творчості. У його творах можна побачити стилізовані зображення глиняних посудин, хліба, фруктів, ляльок та інших об'єктів, що створюють атмосферу домашнього затишку та національної традиції [35].

Інший підхід полягає в стилізації на основі художнього напрямку або стилю. Наприклад, художник може стилізувати натюрморт у стилі арт-деко,

або використати елементи кубізму чи сюрреалізму для створення неповторної атмосфери.

Експресіонізм – ця концепція базується на передачі внутрішніх станів та емоцій через використання грубих та експресивних прийомів малювання. Відомий художник Ернст Людвіг Кірхнер застосовував цю концепцію у своїх роботах, зображуючи складні емоційні стани в стилізованих образах (Рис.А.1.54) [41].

Кубізм – це концепція, що ґрунтується на розбитті об'єкта на геометричні фігури, тим самим відображаючи його з різних ракурсів. Прикладом такого стилізованого підходу є роботи Пабло Пікассо, де він перетворював об'єкти на складні мозаїки з геометричних фігур (Рис.А.1.55).

Сюрреалізм – це концепція, яка використовує відображення несподіваних зв'язків та нечітких форм для передачі ідеї. Приміром такого стилізованого підходу можна вважати роботи Сальвадора Далі, де він поєднував несумісні об'єкти, щоб передати абсурдність ідеї (Рис.А.1.56) [8].

Мінімалізм – це концепція, що передає об'єкти за допомогою мінімальної кількості деталей, зводячи форму до простих геометричних ліній і фігур. Художників, які використовують цю концепцію, можна віднести до таких напрямів, як мінімалізм, геометричний абстракціонізм. Вони ставлять за мету показати сутність об'єкта за допомогою найпростіших форм. Один з найбільш відомих представників мінімалізму – вірменський художник Акоп Акопян. У своїх творах він використовував мінімальну кількість деталей та геометричні форми. Він зображав предмети, надаючи їм харизматичні риси характеру людей, яких він знав чи зустрічав коли-небудь (Рис.А.1.57) [16].

Концепція наївного мистецтва (фолк-арт) передбачає використання простих форм та яскравих кольорів, надаючи об'єктам наївний вигляд. Для цього художники використовують прості, схематичні форми та зменшену кількість деталей. Це дозволяє створювати своєрідну енергетику та душевність у творах.

Представники наївного мистецтва – французький художник Анрі Руссо та українська художниця Марія Примаченко. Руссо створював твори зі схематичних форм, надаючи їм наївний вигляд (Рис.А.1.58), а Примаченко відома своїми яскравими, фантазійними композиціями з тваринами та квітами. Вона створювала натюрморти, на яких зображувала незвичайні комбінації кольорів та форм, перенесені на папір з її уявлення про природу та світ. На її картині можна побачити дерева, квіти, птахів, тварин, зображені зі спрощеністю, стилізовані із застосуванням яскравих, контрастних кольорів, які створюють унікальну емоційну атмосферу (Рис.А.1.59) [20].

Поп-арт – це концепція, яка базується на використанні повсякденних предметів та образів з масової культури, щоб створити мистецькі твори. Ця концепція виникла в Великій Британії та США в 1950-1960 роках і була спрямована на висміювання та критику споживчого суспільства [40].

Художники, які використовують поп-арт, намагаються відобразити світ навколо нас у всій його масовості та насиченості. Вони використовують яскраві кольори, повторення, масові символи та логотипи, щоб нагадати нам про нашу культурну та комерційну спадщину. Наприклад, Енді Воргол створив серії картин на основі масових продуктів, таких як суп Campbell's (Рис.А.1.60), Coca-Cola та Brillo. Рой Ліхтенштейн використовував техніку точкового зображення, щоб створити свої знамениті комікси та портрети з масової культури («Поцілунок» (Рис.А.1.61)). Поп-арт також використовують сучасні художники, які застосовують цю концепцію в своїх творах, щоб показати вплив масової культури на наше життя [27].

У будь-якому випадку, концептуальні підходи до стилізації в живописних творах можуть бути дуже різноманітними та залежать від творчого бачення художника.

Висновки до розділу 1

Живописний натюрморт – це жанр, що сформувався у Європі в XVI-XVII століттях і розвинувся в різних стилях і напрямках. Створення натюрморту пов'язувалося з прагненням художників зобразити предмети звичайного життя в мистецькій формі, відображаючи їх красу та складність форми.

Український натюрморт виник на початку XX століття та мав свої стилістичні особливості. Він відображав українську культуру та національну ідентичність, використовуючи елементи стилізації, що властиві національному мистецтву України.

Концептуальні підходи до стилізації в живописних творах дають художникам можливість використовувати різноманітні стилістичні техніки та прийоми, щоб передати свої ідеї та концепції через образи. Мінімалізм, стилізація на основі елементів національного мистецтва та поп-арт – це лише кілька прикладів таких підходів.

Отже, живописний натюрморт та його стилізація мають довгу історію розвитку в європейському мистецтві та в Україні, а також мають великий потенціал для концептуального використання в сучасному мистецтві.

РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ СТИЛІЗОВАНОГО ЖИВОПИСНОГО НАТЮРМОРТУ: ПРИНЦИПИ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОНАННЯ

2.1. Принципи добору стилістичних прийомів відповідно до концепції живописного натюрморту

Стилізація є одним із найбільш використовуваних прийомів у живописному натюрморті. Цей прийом передбачає зведення зображення до декількох основних форм та кольорів, що дозволяє підкреслити головну ідею та зміст твору, знизити деталізацію і дати вільність фантазії [43].

Один з найбільш відомих прийомів стилізації – це геометризація форм (Рис.Б.2.62). Його суть полягає в тому, щоб зобразити предмети у вигляді геометричних фігур. Це може бути круг, квадрат, трикутник або їх комбінація. Такий прийом дозволяє знизити деталізацію, але при цьому зберегти головний зміст [7].

Ще один прийом стилізації – це використання контурів (Рис.Б.2.63). Цей прийом передбачає підкреслення лінійного контуру зображення, що дає можливість зосередитися на формі та контурі предмета. Контур може бути яскравим і контрастним або ж малозамітним, що залежить від задуму художника.

Інший прийом стилізації – це використання плоских (локальних) кольорів (Рис.Б.2.64). В цьому випадку художник зводить зображення до максимальної спрощеності, використовуючи головні кольори та їх відтінки. Такий підхід дозволяє створити враження яскравості та насиченості [31].

Також часто використовують прийом стилізації, що передбачає використання геометричних орнаментів та декоративних елементів (Рис.Б.2.65). Використання таких елементів дозволяє зробити зображення більш насиченим та цікавим для глядача [35].

Важливо зазначити, що кожен художник використовує свої власні прийоми стилізації в живописному натюрморті, адже це залежить від його індивідуального бачення і підходу до творчості. Проте, існують загальні

прийоми та методи стилізації, які допомагають художникам досягти бажаного ефекту.

Один з найбільш поширених прийомів стилізації – це використання яскравих кольорів та контрастів (Рис.Б.2.66). Художник може змінювати насиченість кольорів, робити їх яскравішими або навпаки, використовувати незвичні кольорові поєднання. Такі експерименти дозволяють створювати вражаючі та запам'ятовуючі образи [31].

Іншим прийомом стилізації є зміна форм та пропорцій об'єктів. Художник може намагатися змінити форму предметів, надати їм більш абстрактний вигляд або навпаки, збільшувати деталі та доміканти. Це дозволяє зосередитися на головних елементах твору та зробити їх більш виразними. Також можна використовувати графічні прийоми, які допомагають надати образу більш абстрактний вигляд. Це може бути застосування ліній, крапок, плям, позбавлення деталей, робота з контуром тощо. Не менш важливим є використання різних текстур, що надає образу більш глибокого та багатого вигляду. Це може бути застосування рельєфних ефектів, глянцевиx чи матовиx поверхонь, використання різних технік нанесення фарби (Рис.Б.2.67) [47].

Стилiзацiя є важливим елементом творчого процесу в живописному натюрморті. Вона дозволяє художникам виражати свої ідеї та концепції через зміну форм, кольорів, текстур та інших елементів, що складають композицію натюрморту. Стилiзацiя може вiдображати рiзні iсторичні перiоди, культури та мистецькі течії, а також розкривати iндивiдуальний пiдхiд художника до теми та обраного стилю [37].

Застосування стилізації в натюрморті дозволяє художникам створювати візуально привабливі та ефектні твори, які привертають увагу глядачів і викликають різні емоції та враження. Водночас, стилізація може бути використана як засіб вираження певного повідомлення або концепції, що стоїть за твором. Таким чином, стилізація натюрморту є не тільки

естетично привабливим елементом, але й має певну інформаційну та семіотичну значущість.

Під час ідейних та концептуальних пошуків ми зверталися до різних художників та просто розглядали стилізацію різних невідомих авторів. Проте нашу увагу привернув сучасний український митець Денис Саражин, стилістика якого нам здалася близькою за духом та такою, що відповідає концепції. Тому деякі його натюрморти ми обрали як аналоги до нашої майбутньої роботи [1].

По-перше, нас зацікавило те, як він створює композицію своїх картин, використовуючи зворотню перспективу та цікаві ракурси, які в реальному житті фізично не можливо відтворити. Так, ми вирішили, що для декоративності можна наслідувати його приклад зображення поверхонь на картинах – зображення столу наче зверху, коли не видно ніжок, і в зворотній перспективі (Рис.Б.2.68).

По-друге, ми звернули увагу на те, що зображення об'єктів на його роботах володіє не високим рівнем стилізації та трансформації, однак митець намагається геометризувати закруглені, плавні предмети, роблячи їх місцями загостреними. Це додає роботі виразності і цей прийом ми взяли на озброєння (Рис.Б.2.69).

По-третє, в творчих роботах Денис Саражин використовує підмальовку і не завжди її зафарбовує основним кольором. Ця техніка полягає в нанесенні тонкого шару фарби на підготовлене полотно для створення базового кольору і тону. Далі на цю основу можна наносити інші шари фарби, що дозволяє досягти більшої глибини та насиченості кольорів (Рис.Б.2.70).

У роботах Дениса Саражина підмальовка може залишатися видимою, не повністю прикритою наступними шарами фарби. Це створює особливий ефект стилізації та надає роботам характерної естетики. Такий підхід до використання фарби дозволяє художнику створювати більш заглиблені та складні композиції, а також додає їх аутентичності і автентичності. Ці

мистецькі прийоми стали важливим джерелом натхнення для нас при підготовчих етапах роботи над стилізованим живописним натюрмортом.

Концепція живописного стилізованого натюрморту з назвою «Весна на Мистецькій» передає світлу та радісну атмосферу весняного дня на вулиці Мистецькій. Це своєрідна інтерпретація класичного натюрморту з використанням елементів української народної культури та атрибутами мистецтв.

Головними елементами творчого натюрморту є предмети мистецтва та побуту, які розтошовані в центрі композиційної площини дерев'яного столу кольору бірюзи, а саме: український рушник, який струмком стікає в безодню змін та нагадує глядачеві про культурне коріння нації; олійні фарби та пензлі символізують мистецьку направленність автора; кухлик та горнятко з запашною кавою символізують працьовитість та наполегливість митців у шліфуванні власної майстерності. Особливу роль відіграє керамічна ваза-пляшка глибокого марсового кольору з гілочкою квітучого дерева та синичкою на ній. Вони додають природного елемента до композиції та звучання символічних ноток пробудження природи та відновлення краси. Зображення глечика та горнятка, рушника та гілочки з пташкою акцентують увагу на українську національну культуру та її традиції (Рис.Б.2.71).

Головна ідея стилізації натюрморту полягає у використанні декоративних елементів та яскравих кольорів для створення весняного настрою. Золотиста палітра на тлі, що наче літає, додає композиції світла та тепла. В цілому, цей натюрморт створює враження свіжості та невинності весняного дня на вулиці Мистецькій, передаючи настрій і позитивні емоції. Весна – символізує пробудження та відродження, як самого життя українців, так і творіння.

Відповідно до концепції, яку художник хоче втілити у творчій роботі, необхідно здійснити добір стилістичних прийомів в живописному натюрморті. Для досягнення відповідного ефекту і передачі певного настрою можна використовувати різні стилістичні прийоми. Наприклад, якщо метою є

передача реалістичного зображення, художник може використовувати такі прийоми, як деталізація, відтворення тонких переходів та глибини кольорів. Якщо метою є створення настрою або емоційного враження, можуть бути використані такі прийоми, як стилізація, яскраві кольори, гра світла та тіні, абстракція або мінімалізм [29]. Також добір стилістичних прийомів може залежати від національного мистецтва та культури, на яку націлена робота художника. Наприклад, використання національного орнаменту або стилізація певних національних мотивів. Таким чином, вибір стилістичних прийомів залежить від багатьох факторів і повинен відповідати концепції твору та меті, яку ставить перед собою художник [36].

У живописному полотні «Весна на Мистецькій» була використана стилізація на основі елементів національного мистецтва. Поєднання бірюзового та золотистого мимоволі навіює думки про кольори українського стяга. Вишитий рушник на столі також відображає національний елемент (Рис.Б.2.72). Гілочка квітнучого дерева та синиця відображають символіку природи українського пейзажу (Рис.Б.2.73). Глечик та горнятка також мають вигляд традиційної кераміки українського побуту та мистецтва.

Вулиця Мистецька у багатьох містах України асоціюється з мистецьким життям де знаходяться художні галереї, арт-центри, майстерні, заклади художньої освіти та таке інше, де можна зустріти художників, особистостей зі світу мистецтва, поспілкуватися та побачити їх роботи. Місто Кривий Ріг в цьому напрямку не є виключенням. Крім того, назва натюрморту «Весна на Мистецькій», вказує на те, що автор присвятив кваліфікаційну роботу темам весни, образотворчому мистецтву та вулиці, на котрій розташований освітній заклад рідної Альма-матер і це дуже символічно. Тому ми вважаємо, що назва «Весна на Мистецькій» ідеально відображає концепцію творчого натюрморту, який створений для того, щоб підкреслити важливість краси мистецтва та національних рис в ньому.

Трансформація форм та яскраві кольори допомагають підсилити цю атмосферу та зробити живописний твір більш виразним. Ці стилістичні

прийоми відображають власні емоції, які викликає весна у митця, що підсилює ефект від споглядання на картину. Крім того, стилізований творчий натюрморт-образ дозволяє художнику більш вільно використовувати фантазію та професійні навички, що може створити цікаву та неочікувану композицію та зміст.

Обрана стилістика відповідає концепції творчого натюрморту, яка полягає в створенні атмосфери весни та свіжості з використанням елементів українського народного самобутнього мистецтва. В результаті, такий символічний натюрморт-образ створює відчуття національної ідентичності та привертає увагу глядача до української культури та образотворчого мистецтва.

2.2. Технологічна послідовність виконання живописного стилізованого натюрморту «Весна на Мистецькій»

Технологічна послідовність виконання живописного стилізованого натюрморту може змінюватися в залежності від конкретної концепції та стилістичного підходу, який використовує художник [32]. Однак, загальна послідовність може включати наступні етапи:

1. *Вибір об'єктів та композиції.* Цей етап передбачає добір предметів, які будуть зображені на натюрморті, а також визначення їх розташування та композиції [45]. Вибір об'єктів та композиції живописного стилізованого натюрморту «Весна на Мистецькій» пов'язаний з концепцією відображення української культури та мистецтва. Кожен об'єкт в цій композиції несе певний символічний зміст. Розташування об'єктів на натюрморті є важливим елементом композиції, який відіграє ключову роль у передачі задуму художника та створенні певного настрою. В даному натюрморті об'єкти розташовані таким чином, щоб надати їм певного зв'язку та взаємодії, що підсилює загальний ефект.

Стіл, на якому розміщені предмети, наче вивернутий на нас і складається враження, що ми дивимось на нього згори, що забезпечує

динамічність та глибину композиції. Український рушник, що лежить на столі, є головним об'єктом, який привертає увагу глядача та виступає як символ української культури. Ваза з гілочкою квітнучого дерева та синиця, що знаходяться на столі, створюють образ природи та весняного настрою.

Глечик та горнятка, які розташовані поруч з вазою, доповнюють композицію та надають їй більш повноцінного вигляду. Олійні фарби та пензлі, що знаходяться поруч з рушником, надають цій картині художницький та мистецький настрій, а також знайомлять глядача з процесом створення твору. На тлі натюрморту зображена палітра, яка доповнює концептуальну ідею з атрибутикою мистецтва. Усі об'єкти взаємодіють між собою, створюючи цілісну композицію, яка передає задум художника та привертає увагу глядача (Рис.Б.2.74-82).

2. *Підготовчі роботи.* Цей етап може включати підготовчий ескіз, визначення головних тонів та кольорів, які будуть використовуватися в роботі, підготовку малюнка на полотні. Підготовчі роботи над живописним натюрмортом були дуже важливим етапом у створенні успішної роботи. Починаючи з підготовчого ескізу, ми спланували композицію, розташування об'єктів, вибрали основні кольори та тони. Лінійні ескізи розробляли з використанням олівця. Після цього, художник може перейти до визначення головних тонів та кольорів, які будуть використовуватися в роботі. Важливо визначити основні кольори і тони, які відображають загальний настрій та атмосферу роботи [46].

Спочатку були тонові пошуки, які ми здійснювали як на папері, так і в графічному редакторі, та виконання картону в натуральну величину. Його ми виконували на крафтовому папері вугіллям. На цьому етапі ми остаточно вирішили, що параметри нашої готової роботи складатимуть 45x85 см. Такий видовжений формат забезпечує динамізм нашій роботі та додоє їй «життя» (Рис.Б.2.83-84).

Колорові пошуки ми здійснювали за допомогою комп'ютерних програм. Обрані кольори відображають концепцію твору – весняну тематику

та національний колорит. Бірюзовий колір столу та блакитне тло надають роботі свіжості і легкості, які асоціюються зі світлим весняним днем. Кольори національного українського рушника додають роботі національного колориту. Золотистий колір палітри та жовто-зелені та білі кольори гілочки квітнучого дерева додають роботі світла і світлих відтінків. Ці кольори створюють гармонійну комбінацію, яка допомагає передати тему твору і створити відчуття весняної свіжості і радості (Рис.Б.2.85-87) [9].

Перед початком роботи на полотні ми виконали декілька етюдів з метою віднайти максимально підходящу стилістику та попрацювати над майстерністю в обраному стилі. Як ми зазначали раніше, багато аспектів ми перейняли з творчого доробку нашого сучасника Дениса Саражина. У виборі стилістики письма ми відштовхувалися від деяких його робіт, а також спиралися на картини деяких імпресіоністів (Рис.Б.2.88).

3. *Наступним кроком може бути підготовка малюнка на полотні.* Цей етап може включати розміщення об'єктів, визначення головних форм та ліній. Художник може використовувати олівець або тонкий пензлик з темною фарбою для створення малюнка [26]. Ми зробили підмальовок умброю, розділивши об'єкти за тоном (Рис.Б.2.89). Підмальовка коричневого кольору може використовуватися для створення основного тону роботи та візуального розмежування об'єктів. Також вона дозволяє створити більш реалістичні тіні та відтінки, які можуть бути складнішими для досягнення при використанні яскравих кольорів зразу ж з початку. Розділення об'єктів за тоном допомагає визначити їхнє місце в композиції та забезпечує рівномірний розподіл кольорів та тонів. Крім того, це може бути важливо при наступному етапі роботи з фарбами, коли художник розпочне нанесення більш детальних тонів та кольорів.

Після підготовчих робіт, художник може перейти до створення живописного натюрморту з використанням олійних фарб та інших матеріалів. Оскільки живописний процес є більш складним та тривалим,

підготовчі роботи можуть бути дуже важливим етапом у створенні успішної роботи [13].

4. *Нанесення фарб на полотно.* Художник може використовувати різноманітні техніки, матеріали та інструменти для нанесення фарб на полотно, такі як пензлики, шпатель, губка тощо. При цьому можуть застосовуватися різноманітні прийоми стилізації, зокрема мінімалізм, графізм, модернізм тощо [15].

Після підготовчих робіт над малюнком на полотні, ми приступили до роботи олійними фарбами. Для початку ми заклали тони усіх об'єктів по поверхні полотна. Це важливий принцип послідовної роботи над полотном, який дозволяє одразу бачити усі взаємовідношення кольору та тону, контролювати їх, а також убезпечує від переписування великих ділянок картини. Таким чином, ми одночасно ведемо роботу над усім полотном.

Для створення відчуття простору та повітря навколо натюрморту ми прописували тло більш тонким шаром, м'якими близькими тонами, а об'єкти, які складають центр композиції – стіл та предмети на ньому – більш пастозно та контрастно. Підмальовка у цьому випадку виконує функцію об'єднуючої ланки, яка робить кольори ближчими, сприяє кращому сприйняттю усієї картини ціляком (Рис.Б.2.90-92).

5. *Робота з деталями та додавання елементів.* На цьому етапі художник може додавати деталі до зображення, вносити корективи у композицію та колірну гаму, а також додавати елементи, які сприяють реалізації концепції та стилістичного підходу [24]. Так, на цьому етапі ми вирішували чи додавати деталі, які роблять зображення більш цікавим та багатшим. Наприклад, додали більше дрібних деталей на рушнику, щоб підкреслити його український характер та орнаментальність, додали ще кілька квіток до гілочки, щоб зробити її більш вишуканою та елегантною, квітки збагатили рожевими відтінками.

Також на цьому етапі можна вносити корективи у композицію та колірну гаму, якщо є необхідність. Наприклад, художник може вирішити

додати ще один об'єкт до композиції, або змінити колір одного з елементів, щоб зробити його краще вписуватися в загальний колірний ансамбль. Ми подумали чи варто додати ложечку до горнятка.

Також художник може додати елементи, які допомагають реалізувати концепцію та стилістичний підхід. Наприклад, можна додати на тло палітри фарби, щоб підкреслити життєвий характер роботи, або додати деякі абстрактні елементи, щоб зробити роботу більш сучасною та експресивною.

На цьому етапі слід остаточно визначити, чи ваглядає робота гармонійно та «зібраною», чи дотримані головні закони композиції: підпорядкування головного другорядному, цілісності, балансу і т.д. також слід розставити найтемніші та найяскравіші акценти, і білки. Після цього можна переходити до завершального етапу.

б. *Завершення роботи.* Після того, як зображення готове, художник може провести останні корективи та додатково обробити полотно, наприклад, покрити його захисним лаком. Вибір лаку та рами є важливим етапом завершення роботи над картиною. Лак додає картині блиску та захищає її від зовнішніх факторів, таких як пил, волога та світло. Колір рами може підкреслити та підсилити ефект від картини, або ж стати додатковим акцентом на деякі елементи [19].

Обираючи раму, важливо враховувати не тільки кольорову гаму картини, а й її стиль та формат. Рама повинна доповнювати картину, а не конкурувати з нею за увагу глядача. Крім того, вибір матеріалу та стилю рами може відображати епоху або стиль, в якому була створена картина. У даному випадку, вибір рами, яка по кольору дещо повторює кольори та відтінки деяких елементів картини, може створити відчуття гармонії та єдності між картиною та рамою. Однак, важливо також врахувати, що рама не повинна занадто домінувати над картинкою, а має бути відмінною, але при цьому підкреслювати її важливість та красу (Рис.Б.2.93).

Висновки до розділу 2

Розділ присвячено створенню стилізованого живописного натюрморту, розглядається принцип добору стилістичних прийомів відповідно до концепції живописного натюрморту та технологічна послідовність його виконання.

Перший пункт розділу допомагає розібратися в основних принципах побудови стилізованого живописного натюрморту. Описані основні стилістичні прийоми та їх вплив на створення образу натюрморту. Зокрема, розглянуті прийоми мінімалізму, графізму, імпресіонізму та модернізму. Відповідно до концепції натюрморту, художник обирає певний стиль, що допомагає передати настрій та емоції, які він хоче викликати у глядачів.

У другому підрозділі детально описано технологію виконання живописного натюрморту за обраною темою «Весна на Мистецькій». Починаючи з вибору кольорової гами та композиції, а закінчуючи детальною роботою з додаванням елементів та завершенням роботи.

Отже, розділ надає важливу інформацію про те, як створити стилізований живописний натюрморт з використанням певної концепції та які стилістичні прийоми можна застосувати для досягнення бажаного ефекту. Технологічна послідовність виконання живописного стилізованого натюрморту допомагає крок за кроком створювати зображення, дотримуючись певної логіки та послідовності дій. Основні етапи включають в себе підготовчу роботу, створення малюнка на полотні, роботу з олійними фарбами та завершення роботи.

Загалом, технологічна послідовність виконання живописного стилізованого натюрморту є важливою складовою процесу створення твору, яка дозволяє художнику планувати та контролювати кожен етап роботи, а також дотримуватись певного стилістичного напрямку та концепції.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дало змогу сформувати наступні **висновки**:

1. Розглянуто історію розвитку живописного натюрморту та його стилізацію у європейському мистецтві, а також становлення натюрмортного жанру в Україні та стилістичні ознаки українських натюрмортів. Визначили концептуальні підходи до стилізації в живописних творах. Зазначені принципи добору стилістичних прийомів відповідно до концепції живописного натюрморту та технологічна послідовність виконання живописного стилізованого натюрморту «Весна на Мистецькій».

2. Досліджували історію розвитку живописного натюрморту, починаючи з давньоримської та грецької культур, і закінчуючи сучасністю. Для кращого розуміння процесу стилізації в натюрморті, ми проаналізували різні епохи та стилі, що сформували підходи до використання стилістичних елементів у мистецтві.

2. Зосередилися на становленні жанру натюрморту в Україні та його взаємодії з іншими стилістичними напрямками. Зокрема, ми розглянули основні етапи розвитку українського натюрморту, а також стилістичні особливості та характерні риси цього жанру.

3. Розглянули різні концептуальні підходи до стилізації в живописних творах, зокрема, натюрмортах. Ми проаналізували підходи таких відомих художників, як Пабло Пікассо, Сальвадора Далі, Дональда Джадда, Марії Примаченко та інших, та проаналізували їхні твори.

4. Навели інформацію про те, які стилістичні прийоми можна використовувати для стилізації живописного натюрморту в залежності від його концепції. Важливо враховувати мету та задум автора, а також контекст, в якому буде представлена робота.

5. Дослідили та розглянули технологічну послідовність виконання стилізованого живописного натюрморту на прикладі роботи «Весна на Мистецькій». Було описано основні кроки та прийоми, які

використовувались для створення цієї роботи. Доцільно відзначити, що це лише загальний опис, і конкретні кроки та прийоми можуть змінюватись в залежності від індивідуального підходу художника.

Враховувати, що створення стилізованого живописного натюрморту є складним творчим процесом, який вимагає від художника вміння адаптуватись до різних стилів та технік. Правильний добір стилістичних прийомів та їх виразність в зображенні стилізованого живописного натюрморту дозволяє досягти мети, яку перед собою ставить художник. Принципи добору стилістичних прийомів включають в себе аналіз тематики та ідейної концепції картини, підбір стильових елементів та кольорів, а також врахування технічних можливостей художника.

Виконання стилізованого живописного натюрморту може складатися з декількох етапів, що включають в себе вибір та підготовку матеріалів, складання композиції, розробку кольорової гами, передачу форм та текстур, а також підсилення характерних рис стилістичного напрямку.

Технологічна послідовність виконання живописного стилізованого натюрморту «Весна на Мистецькій» передбачає підготовку до роботи, виконання ескізу та розробку композиції, відбиток основного рисунку, передачу об'єму, кольорову гаму та деталізацію роботи.

У процесі створення стилізованого живописного натюрморту, важливо зберігати баланс між стилістичними прийомами та реалістичним відображенням об'єктів. Необхідно враховувати особливості об'єктів, їх форму та текстуру, а також забезпечувати гармонію кольорів та стильових рішень.

6. Отже ми зафіксували що виконання стилізованого живописного натюрморту – це складний творчий процес, що вимагає глибоких знань та вмінь в галузі живопису. Для досягнення бажаного результату, необхідно враховувати принципи добору стилістичних прийомів, а також ретельно планувати технологічну послідовність ведення роботи над натюрмортом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрущенко Т.М. ХХІ століття – час утворення України української. Образотворче мистецтво. Науково-методичний журнал. Харків, 2005. № 4. С. 6–7.
2. Антонович Є.А., Удріс І.М. Нариси з історії українського мистецтвознавства. Історія українського мистецтва в працях вчених київської школи кінця ХІХ - початку ХХ століття: навчальний посібник. Київ - Кривий Ріг: ПП Видавничий дім, 2004. 273 с.
3. Антонович Є.А., Удріс І.М. Українське мистецтвознавство кінця ХІХ початку ХХ століття: дослідження національних форм вітчизняного образотворчого мистецтва: монографія. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2015. 300 с.
4. Богомазов, Александр Константинович <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2,%D0%90%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%> (дата звернення: 12.02.2023)
5. Бурова О. Філософствування про речі, або натюрморт на тлі буття. Харків: Основа. 1995. 120 с
6. Васик.М.В. Словник термінів і поняття з художньої культури. Шепетівка, 2011. 58 с.
7. Вахрамеева Г.І. Декоративний живопис: методичні вказівки до лабораторних занять. Навчально-методичне видання. Луцьк, 2016. 24 с.
8. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. 5-те вид. Київ; Ірпінь, 2005. 1701 с.
9. Виборнова Г. Роль освітлення в натюрморті. Київ: Художник, 2009. 236 с.
10. Горбачев Д. Український художній авангард: маніфести, публіцистика, бесіди, спогади, листи 2021. Видавництво: дух і літера. 640 с

11. Графіка М. Глуценка 1930-1970 років. Каталог виставки. Київ, 2012.
12. Давиденко Г.І. Історія зарубіжного мистецтва ХІХ – початку ХХ століття: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
13. Євтих С.Ш. Живопис натюрморту. Харків: Методичні вказівки до практичних занять, 2003. 18 с.
14. Жаборюк А.А. Український живопис останньої третини ХІХ – початку ХХ століття. Київ: Либідь, 1990. 310 с.
15. Ідак Ю.В., Клименюк Т.М., Лясковський О.Й., Основи об'ємнопросторової композиції. Львів. 2020. с. 212
16. Ільїна Т.В. Введення в мистецтво. Навч. посіб . Для студентів і вузів. Київ: ООО видавництво Астрель, 2003. 206 с.
17. Історія живопису в полотнах великих художників/ Укладачі: Ольга Красновська, Ірина Шадріна, Марина Семенова, Олена Ципілева. Київ: Либідь, 2017. 320 с.
18. Історія розвитку олійного живопису/Укладач: А.Н. Лужецький. Харків: ХНПУ, 2003. 607 с.
19. Кіплік Д. І. Техніка живопису. Київ: СВАРОГ К, 2000. 503 с.
20. Крвавич Д.П. Українське мистецтво. Львів: Світ, 2005. Ч.3. 268 с.
21. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. Ч. 3. Львів, 2005. Ч.3. 268 с.
22. Лебедева К. Микола Глуценка – художник і шпигун. Харків-Київ, Видавець Олександр Савчук, Бібліотека українського мистецтва, 2022.
23. Леонардо да Вінчі. Трактат про живопис. Фоліо, 2013. 219 с.
24. Михайлов О.Я. Матеріали і техніка олійного живопису : навч. посібник. Умань, 2013. 114 с.
25. Назаренко Н.О. Художні фарби та матеріали. Київ: Інфра-Інженерія, 2016. 84 с.
26. Олійний живопис. Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури /Р.А. Шмиг, В.М. Боярчук, І.М. Добрянський, В.М. Барабаш; за заг. ред. Р.А. Шмига. Львів, 2010. 138. с.

27. Полякова В.П. Живопис. Форма, колір, зображення. Київ: Видавничий центр Академія, 2008. 228 с.
28. Пінчукова І.О. Сучасний розвиток жанру «натюрморт» в образотворчому мистецтві. Сучасний рух науки: тези доп. ІХ міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 2-3 грудня 2019 р. Дніпро, 2019. Т.3. 715 с.
29. Пічкур М.О. Навчальний посібник: Теорія і практика композиції. Кольорова. Київ. 2022. 238 с.
30. Пономаренко Г.О. Натюрморт. Види натюрморту та вибір формату. Творчі компетентності учнів мистецьких шкіл. Від традицій до інновацій: матер. всеукр. наук.-практ. конференції/за ред. Ю.В. Сліпич. Херсон, 2020. 384 с.
31. Прищенко С.П. Кольорознавство: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 436 с.
32. Рибаківа Н.М. Композиція: Навчально-методичний посібник (для студентів спеціальності 6010102). Чернігів, 2015. 65 с.
33. Склярєнко Г.М. Українське мистецтво другої половини ХХ ст.: регіональні проблеми та загальний контекст. Студії мистецтвознавчі. 2009. № 1. С. 67-78.
34. Скрипник Г.А. Історія українського мистецтва: том 5. Мистецтво ХХ століття. Київ, 2007. 148 с.
35. Сніжко В.А. Мистецтво як етноідеологія. Артанія, 2004. № 6. С. 10–13.
36. Сокольнікова Н.М. Школа живопису. Образотворче мистецтво. Київ: 2003. С. 163–181.
37. Сотська Г., Шмельова Т. Словник мистецьких термінів. Херсон, 2016. 52 с.
38. Тимофєєва В.О. Композиція натюрморту. Розвиток творчої компетентності учнів мистецьких шкіл. Від традицій до інновацій: матер. всеукр. наук.-практ. конференції. Херсон, 2020. 384 с.

39. Топал, Р.А. Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Київ: Художник, 2001. 311 с.
40. Туриніна О.Л. Психологія творчості : навчальний посібник. Київ. 2007. 160 с.
41. Унковський А.А. Живопис: питання колориту. Київ: Видавничий центр Академія, 2012. 432 с.
42. Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва: Навч. посіб: Вид.2-ге, виправлене і доповнене. Київ, 2015. 100 с.
43. Шевченко Г.В. Тематичний натюрморт та його творчі зображення. Творчої компетентності учнів мистецьких шкіл. Від традицій до інновацій: матер. всеукр. наук.-практ. конференції/за ред. Ю.В. Сліпич. Херсон, 2020. 384 с.
44. Шмагало Р.Т. Мистецька освіта в Україні середини ХІХ – середини ХХ століття: структурування, методологія, художні позиції. Львів: Українські технології, 2005. 528 с.
45. Шорохов Е.В. Основи композиції. Київ: Просвітництво, 2008. 360 с.
46. Щербина В.Г. Практична композиція: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 180 с.
47. Яремків М.М. Композиція : творчі основи зображення : навч. посібн. для вищ. навч. закл. Тернопіль, 2005. 112 с.
48. Elizabeth H. The Still Life in the Fiction of A. S. Wyatt. Cambridge Scholars Publishing, 2010. 215 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Рис. 1. «Квіти в дерев'яному посуді» Ян Брейгель Ст.

Рис. 2. «Натюрморт з солонкою» Пітер Клас

Рис. 3. «Натюрморт з крабом» Вілем Хеда

Рис. 4. «Квіти» (фрагмент) Гуго ван дер Гос

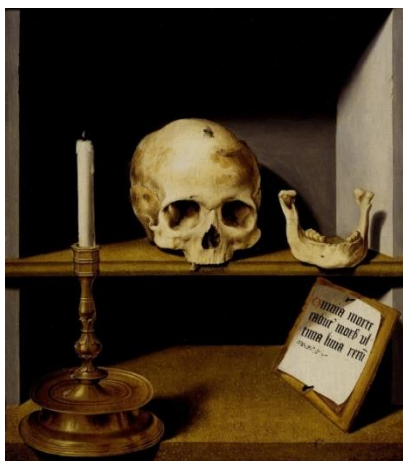

Рис. 5. «Ванітас. Натюрморт з черепом» Пітер Клас

Рис. 6. «Натюрморт з чаркою і срібною чашею» Пітер Клас

Рис. 7. «Атрибути мистецтв»
Жан-Батист-Сімеон Шарден

Рис. 8. «Натюрморт з ребрами і
головою ягняти» Франсиско де Гойя

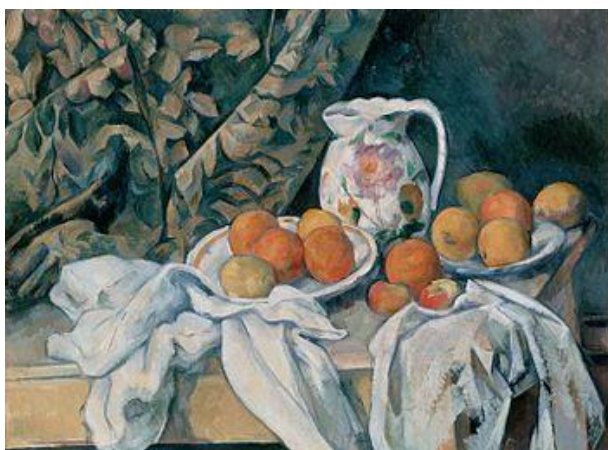

Рис. 9. «Натюрморт з драпіруванням»
Поль Сезанн

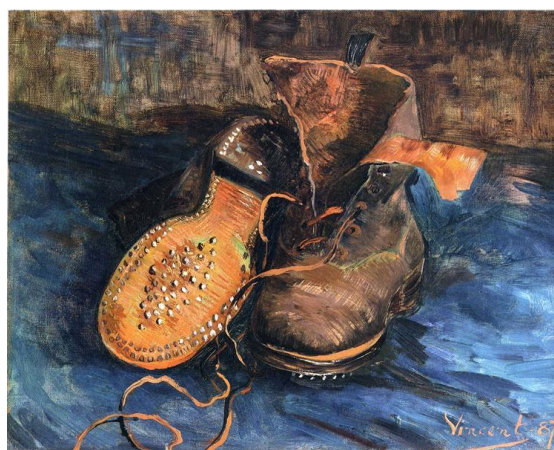

Рис. 10. «Черевики»
Вінсент ван Гог

Рис. 11. «Риба» Едуард Мане

Рис. 12. «Двері шафи»
Джон Ф. Пето

Рис. 13. «Матеріали до години дозвілля» Вільям Гарнетт

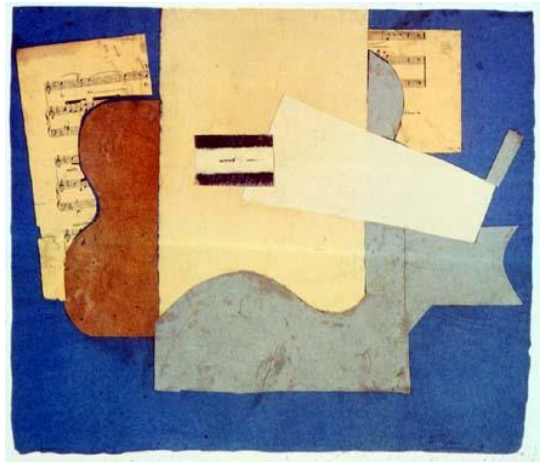

Рис. 14. «Гітара і ноти» Пабло Пікассо

Рис. 15. «Червона Мар'яна» Клаудіо Браво

Рис. 16. «Лілія фарбована» Клаудіо Браво

Рис. 17. Як ми бачимо вас Нджідека Акунілі Кросбі

Рис. 18. Твен зустрінеться Нджідека Акунілі Кросбі

Рис. 20. «Перо і два камені»
Мері Федден

Рис. 19. «Ліловий натюрморт»

Мері Федден

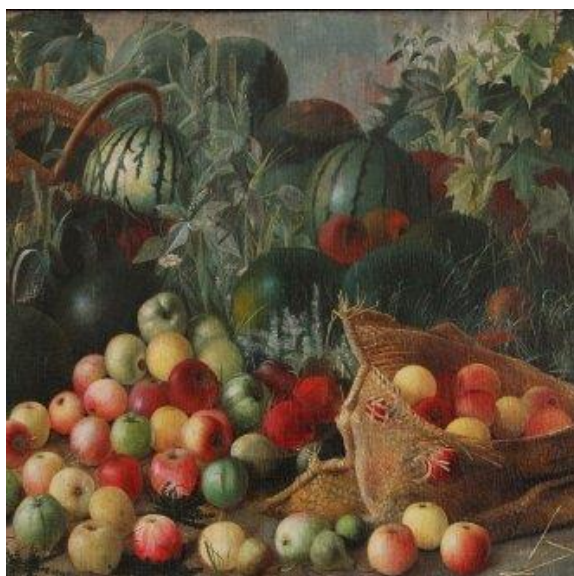

Рис. 21. «Яблука та кавуни»
Євдоким Волошинов

Рис. 22. «Цибуля»
Євдоким Волошинов

Рис. 23. «Святковий стіл»
Петро Левченко

Рис. 24. «Квіти в синій вазі»
Павло Волокідін

Рис. 25. «Українка»
Михайло Бойчук

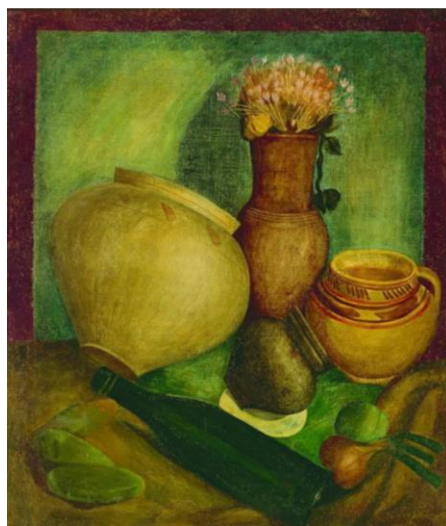

Рис. 26. «Ріка часу»
Іван Падалка

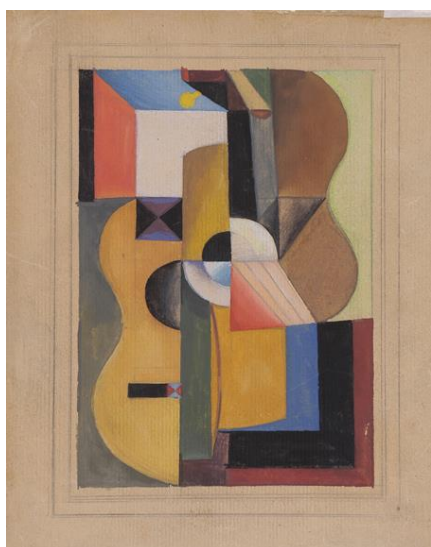

Рис. 27. «Гітара»

Рис. 28. «Жовтневі квіти»

Василь Єрмилов

Рис. 29. «Скатерть»
Марія Примаченко

Марія Примаченко

Рис. 30. «Українська діжа в кожну хату забіга»
Марія Примаченко

Рис 31. «Натюрморт з глухарем»
Микола Глущенко

Рис. 32. «Натюрморт з жовтими квітами»
Микола Глущенко

Рис. 33-35. «Американський натюрморт на пляжі», «Футуристичний натюрморт з кактусом», «Квіти на вікні» Давид Бурлюк

Рис. 36. «Натюрморт з годинником»
Адальберт Ерделі

Рис. 37. «Натюрморт з
лимонами» Адальберт Ерделі

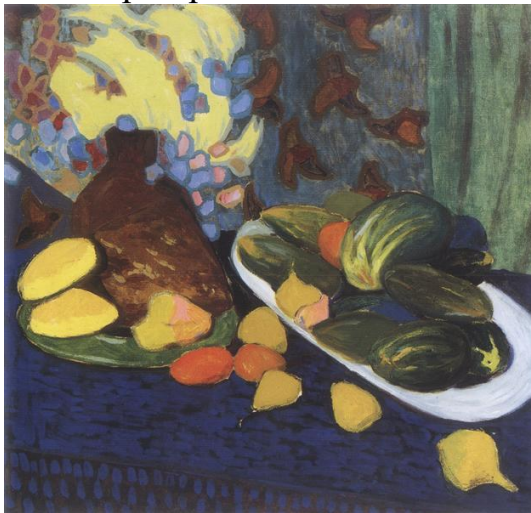

Рис. 38. «Натюрморт з фруктами
та овочами» Олександр Богомазов

Рис. 39. «Натюрморт з квітами»
Олександр Богомазов

Рис. 40. «Кукурудза»

Рис. 41. «Сонце заходить»

Денис Саражин

Рис. 42. «Соняшники»
Денис Саражин

Денис Саражин

Рис. 43. «Весною»
Денис СаражинРис. 44. «Натюрморт»
Вікторія КалайчіРис. 45. «Ябука»
Вікторія КалайчіРис. 46. «Натюрморт з гарбузами»
Вікторія КалайчіРис. 47. «Посуд»
Вікторія Калайчі

Рис. 48. «Радянська Україна»
Артем Роговий

Рис. 49. «Бабусин самогон»
Артем Роговий

Рис. 50. «В коморі» Артем Роговий

Рис. 51. «Степовий»
Артем Роговий

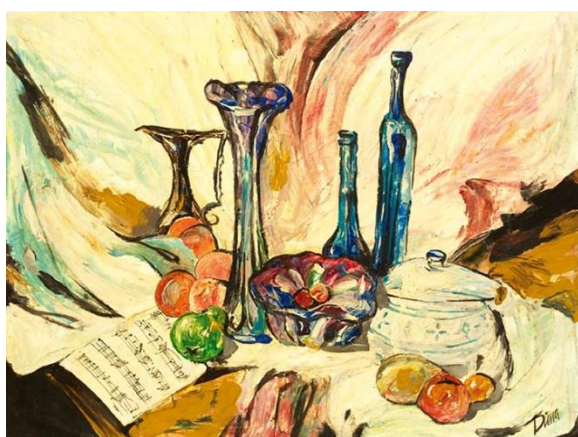

Рис. 52. «Натюрморт із синьою
вазою» Дмитро Кавсан

Рис. 53. «Ляльки» Микола Грох

Рис. 54. «Натюрморт зі скульптурою перед вікном» Ернст Людвіг Кірхнер

Рис. 55. «Музичні інструменти» Пабло Пікассо

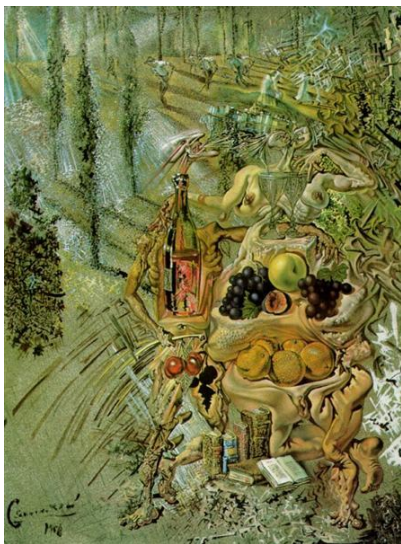

Рис. 56. «Діоніс вишльовує повне зображення Кадакеса» Сальвадор Далі

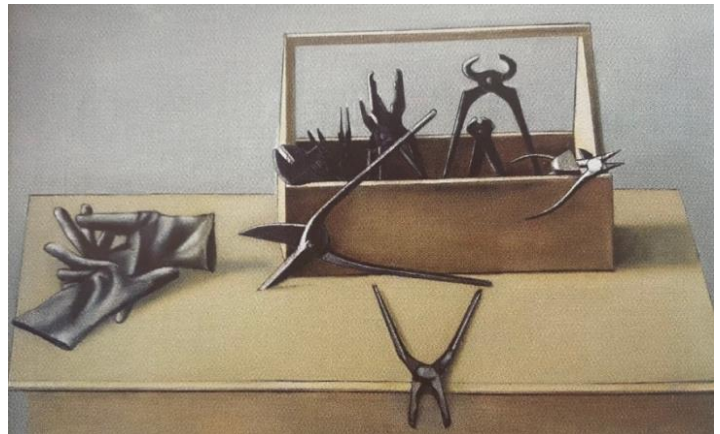

Рис. 57. «Натюрморт із щипцями» Акоп Акоюн

Рис. 58. «Ваза з квітами»
Анрі Руссо

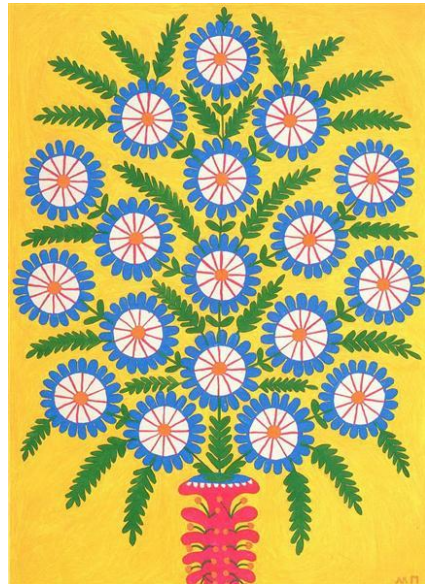

Рис. 59. Мої зіроньки дарую
діткам» Марія Примаченко

Рис. 60. «Консервованій Суп
Кембелз» Енді Воргол

Рис. 61. «Поцілунок»
Рой Ліхтенштейн

Додаток Б

Рис. 62. Геометризація форм

Рис. 63. Використання контурів

Рис. 64. Спрощення кольорів

Рис. 65. Використання орнаментів

Рис. 66. Яскраві кольори та контрасти

Рис. 67. Використання текстур

Рис. 68. Зворотня перспектива
Денис СаражинРис. 69. Геометризація форм
Денис Саражин

Рис. 70. Використання підмалювки
Денис Саражин

Рис. 71. Головні елементи
натюрморту

Рис. 72. Народні елементи

Рис. 73. Візуальний образ весняної теми

Рис. 74-82. Вибір об'єктів та композиційні пошуки

Рис. 83-84. Тонові пошуки

Рис. 85-87. Колірні пошуки

Рис. 88. Вибір стилістики

Рис. 89. Виконання лінійного рисунка та підмалювки

Рис. 90. Послідовність виконання натюрморту

Рис. 91. «Весна на Мистецькій»
(45x85, полотно олія, 2023)